

AVRUPA GÜNÜ KUTLAMALARI-AB SEMBOLLERİ VE TÜRKİYE

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Analiz No : 2019 / 18

24.05.2019

Avrupa Birliği (AB) her yıl 9 Mayıs'ta Avrupa Gününü anmakta ve Schuman Bildirisinin yıldönümünü kutlamaktadır. AB web sitesi, O dönemdeki Fransa dışişleri bakanı Robert Schumanın 1950'de Pariste yaptığı bir konuşmada, Avrupada, Avrupa ulusları arasında savaşı düşünülemez hale getirecek yeni tür bir siyasal işbirliği düşüncesini ortaya koyduğunu belirtmektedir. Schumanın bu düşüncesi 1951'de, nihayetinde bugünün Avrupa Birliği'ne dönüşen Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun yaratılmasının yolunu açmıştır [1].

Yakın bir zaman önce yayınlanan Euronews haberinde belirtildiği gibi, Avrupa Birliğinin ana kurumlarına hızlı şekilde yapılan çevrimiçi bir bakış, Avrupa Gününde birçok makale veya tweet yayımlandığını göstermektedir [2]. Bu çerçevede Brüksel, Lüksemburg ve Strasburgdaki AB kurumlarının binalarında Açık Günler düzenlenirken, Avrupa'daki ve tüm dünyadaki yerel AB ofisleri her yaş için çeşitli faaliyetler ve etkinlikler tertip etmektedir [3].

Avrupa Günü, Türkiye'nin 1999'da AB üyeliğine adaylığının onaylanmasından bu yana Türkiyede de kutlanmaktadır [4].

Bu bağlamda şu soru akla gelmektedir: AB çerçevesinde kutlanmakta olmasına rağmen Avrupa Günü aslında bir AB düşüncesi midir?

AB ne zaman kurumsal olarak Avrupa Günü ilan etmiştir?

AB'nin Avrupa Topluluğu olarak bilindiği dönemde, 28 ve 29 Haziran 1985 tarihlerinde Milanoda yapılan Avrupa Konseyi toplantısında, Adonnino Komitesi olarak bilinen *geçici (ad hoc)* Halkların Avrupa Komitesinin nihai raporunda yer alan bir dizi öneri onaylanmıştır. Öneriler arasında Avrupa Birliği bayrağının ve marşının kabul edilmesi, Avrupa Günü oluşturulması ile ilgili öneriler de yer almaktadır [5]. Milano Avrupa Konseyi Sonuçlarının, Halkların Avrupası başlığı altında, Avrupa Gününden özellikle bahsetmediğinin altının

çizilmesi gerekmektedir. Karar, bu konuda şunları belirtmektedir:

Avrupa Konseyi, Avrupa vatandaşlarını Topluluğun inşasına daha kararlı bir şekilde dâhil etmeyi amaçlayan çok sayıda somut önlem içeren birinci ve Milanoda sunulan nihai raporun her ikisi için de *geçici (ad hoc)* Halkların Avrupa Komitesine teşekkür eder.

Sonuncu rapor ile ilgili olarak Avrupa Konseyi, raporun içerdiği önerileri onaylamaktadır. Bu öneriler, diğerlerinin yanı sıra, vatandaş hakları, kültür, gençlik eğitim ve spor ile ilgilidir. [...] [6]

Bu bağlamda, nihai Adonnino Komitesi raporu, 5,5. Eğitimde Avrupa İmaj başlığı altında Avrupa Günü ile ilgili olarak aşağıdaki öneride bulunmaktadır:

(iii) Özellikle okullarda, televizyonda ve diğer medyada farkındalık yaratmak ve bilgi vermek amacıyla 9 Mayıs her yıl Avrupa Günü olarak kabul etmek. Topluluk için büyük önem taşıyan 9 Mayıs tarihi, Avrupa Konseyi tarafından başlatılan benzer girişimlerle uyumlu olacaktır [7]

Bu noktada, *geçici (ad hoc)* Halkın Avrupası Komitesi raporunda, nesnel ve sembolik nedenlerle, Topluluğun varlığını kamunun dikkatine getirecek, ulusal ve uluslararası etkinliklerde, sergilerde ve diğer etkinliklerde kullanılacak bir bayrağa ve ambleme ihtiyaç bulunduğu hususunun da yer aldığı belirtilmesinde yarar görülmektedir [8].

AB ambleminin ve bayrağının tarihsel arka planı hakkında ayrıntılı bilgi sağlanması nedeniyle bu raporun aşağıdaki ilgili kısımlarının dikkatlere sunulmasında yarar görülmektedir:

Nesnel ve sembolik nedenlerle, Topluluğun varlığını kamunun dikkatine getirecek, ulusal ve uluslararası etkinliklerde, sergilerde ve diğer etkinliklerde kullanılacak bir bayrağa ve ambleme ihtiyaç bulunduğu açıktır. Yanlış anlaşılma ve karışıklıktan kaçınmak için bu konuda karar verilmesi gerekiyor. Komite, Avrupa Parlamentosunun, hem Topluluk amblemi hem de bayrak için kullanılacak tasarımların temel olarak Avrupa Konseyi tarafından seçilen tasarımlar olması gerektiği şeklindeki düşüncesini kabul etmektedir. Ancak, iki örgütün bağımsızlığını ve farklı doğasını göz önünde bulunduran Komite, Avrupa Konseyi'ne, Avrupa Topluluğu ambleminin ve bayrağının, Komisyon tarafından esasen kullanılan, merkezinde yer alan altın harfle yazılmış bir E harfini çevreleyen, birbirine dokunmayan 12 beş köşeli altın yıldızdan oluşan bir daireyi içeren mavi bir dikdörtgen olmasını önermektedir.

Avrupa Konseyi, amblemin ve bayrağın, ulusal bayrakların kullanımını etkilemeden uygun yerlerde ve uygun durumlarda kullanılması beklentisini belirtmeli ve kurumlardan bayrak ve amblem kullanımını düzenlemeyi kabul etmelerini istemelidir.

9.2. Beethovenin dokuzuncu senfonisinin dördüncü bölümünden Mutluluğa Övgü nün (Ode to Joy) müziği aslında Avrupa etkinliklerinde kullanılıyor. Bu marş, Avrupa

Konseyi tarafından Avrupa fikrinin temsilcisi olarak kabul edildi.

Komite, Avrupa Konseyine bu marşın uygun etkinliklerde ve törenlerde çalınmasını önerir [9]

Bayrağın, marşın ve Avrupa Gününün kullanımı Avrupa Topluluğunun Avrupa Birliği'ne evrilmesinden sonra da devam etmesine rağmen, bu semboller hiçbir zaman anayasal olarak tanınmamıştır [10]. Avrupa Anayasası, AB anlaşmalarındaki bütün Avrupa sembollerini yasal olarak kabul edebilirdi. Ancak anlaşma 2005 yılında onaylanmamış ve bu nedenle sembollerin kullanımlarının fiili bir şekilde devam ettiği görülmüştür. Anayasayı değiştiren Lizbon Antlaşması ise yalnızca on altı üyenin sembolleri destekleyen bir bildirisini içermektedir.

Söz konusu bildirileri içeren metnin 52. Paragrafı şu şekildedir: Belçika, Bulgaristan, Almanya, Yunanistan, İspanya, İtalya, Kıbrıs, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Avusturya, Portekiz, Romanya, Slovenya ve Slovak Cumhuriyeti, mavi arka plan üzerinde daire içinde yer alan 12 altın yıldızlı bayrağın; Ludwig van Beethovenin Dokuzuncu Senfonisinden Mutluluğa Övgü ye dayanan marşın; farklılık içinde Birlik ilkesinin; Euronun Avrupa Birliği para birimi olmasının; 9 Mayıs Avrupa Gününün, Avrupa Birliğindeki halkların toplum anlayışını yansıtan ve buna bağlılıklarını ifade eden semboller olmaya devam ettiklerini beyan ederler [11] Bildiriye katılan ülkelerin listesinden de görülebileceği gibi, söylem bağlamında Avrupa bütünleşmesinin şampiyonluğunu yapan Fransa, sembolleri ilk başta destekleyen ülkeler arasında yer almamaktadır. Fransa, söz konusu bildiriye yaklaşık 11 yıl sonra 2017 yılı sonunda onaylamıştır [12].

Öte yandan, Avrupa Parlamentosu Ekim 2008de AB sembolleriyle ilgili olarak Usul Kurallarında değişiklik yapmış ve Birliğin sembollerinin Parlamento tarafından kullanımıyla ilgili olarak 202a sayılı kural, Usul Kurallarına eklenmiştir[13]. Söz konusu kural, Parlamentosunun mavi arka plan üzerinde daire içinde yer alan 12 altın yıldızlı bayrağı; Ludwig van Beethovenin Dokuzuncu Senfonisinden Mutluluğa Övgü ye dayanan marşı; farklılık içinde Birlik ilkesini tanıyacağını, 9 Mayıs'ta Avrupa Gününü kutlayacağını belirtmektedir.

Kural 202a, yazım dilinden anlaşılacağı gibi, yalnızca Avrupa Parlamentosunu bağlamaktadır.

AB'nin tüm sembolleri aslında Türkiye'nin kurucu üyesi olduğu Avrupa Konseyi tarafından üretilmiş ve kabul edilmiştir. Özgün Avrupa Günü 5 Mayıs'tır

Avrupa Konseyi, 5 Mayıs 1949'da, esasen Örgütün Statüsü nü oluşturan Londra Antlaşması ile kurulmuştur. Anlaşma önce on devlet tarafından imzalanmıştır. Türkiye, Ağustos 1949'da örgüte kurucu üye olarak davet edilmiştir [14].

Şimdi Parlamenter Meclisi olarak bilinen Danışma Meclisi, müzakere organı olarak görev yapmak üzere Bakanlar Komitesi ile birlikte Avrupa Konseyi'nin iki yasal organından biri olarak kurulmuştur. Geçici olarak Édouard Herriot'un başkanlık ettiği Danışma Meclisi, ilk kez 1949 Ağustos ayında Strasbourg Üniversitesi'nin konferans salonunda toplanmıştır. Konferansın başlamasının takip eden gün, Belçika Sosyalist delegesi ve eski Dışişleri Bakanı Paul-Henri Spaak Meclis Başkanı olarak seçilmiştir. Meclis, hala savaşın

şaşkınlığından yalpalayan ve yeni bir Doğu-Batı bölünmesi ile karşı karşıya bulunan kıtanın nasıl uzlaştırılacağını ve yeniden yapılandırılacağını tartışmış, her Avrupalı vatandaşın temel insan haklarını koruyacak uluslararası bir mahkeme kavramını gündeme getirmiştir.

Bu bağlamda, Avrupa Konseyinin oluşturduğu bu Hükümetler arası ve parlamentolar arası ikili yapının Avrupa Toplulukları, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) tarafından kopyalandığını belirtmekte yarar bulunmaktadır.

Ekim 1964te Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyinin kuruluşunun yıldönümü olan 5 Mayısın Avrupa Günü olarak kutlanmasını kararlaştırmıştır [15].

Bu konuda kabul edilen karar, Avrupa Konseyi'nin kuruluşunun, Avrupa'nın gelişiminde yeni ve belirleyici bir dönem başlattığını ve tüm Avrupa ülkelerinde kutlanmaya ve anılmaya layık görülmeye değer tarihi öneme sahip bir olay olduğunu * Bir Avrupa Günü'nün tüm Avrupa tarafından kutlanmasının bu ülkeleri daha da birleştirmesinin olası olduğunu belirtmektedir. Karar ayrıca, Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerin hükümetlerine, Avrupa Konseyi'nin kuruluşunun yıldönümü olan 5 Mayısı eğer olanaklı ise Avrupa Günü olarak düzenleyerek kutlamaları * Kamu binalarını o gün Avrupa Bayrağının renkleri ile donatmaları tavsiyesinde bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi, Avrupa Günü'ne ek olarak, 1972 yılında Avrupa Marşı ve Bayrağı hakkında da kararlar almıştır. Bu konuda alınan kararlar, Bakan Vekillerinin 11-18 Ocak tarihleri arasında yapılan 206. toplantısının Sonuçlarını içeren belgede yer almaktadır [16]. Avrupa Marşı ile ilgili olarak alınan karar şu şekildedir:

Bakan Vekilleri,

- (i) Beethoven'in Dokuzuncu Senfonisi'nin dördüncü bölümünün Mutluluğa Çağrı Giriş Müziğini bir Avrupa marşı olarak kabul ettiler.
- (ii) hükümetlerine, Avrupa marşının, eğer olanaklı ise ulusal marşların yanı sıra 5 Mayıs 1972'de olanaklı olduğu ölçüde çok belediyede, okulda ve etkinlikte çalınmasını sağlamak amacıyla gerekli adımları atmaları hususunda çağrıda bulunmak konusunda mutabık kaldılar [17]

Avrupa bayrağına ilişkin olarak karar aşağıdaki hususları belirtmektedir:

(d) Avrupa bayrağı

Yuvarlak Masa Toplantısının, hükümetlerin, Avrupa bayraklarının Avrupa Günü kutlamalarında kamu binalarına asılmalarının ulusal yasalarca engellenmediğine emin olmalarını istemesi ışığında, temsilcilerin çoğu, ulusal yasalarında bunu engelleyecek hiçbir şey olmadığını belirttiler. Bazı delegasyonlar, konuyu incelemeyen durumu açıkça ortaya koyan bir beyanda bulunmak konumunda olmadıklarını söylediler [18].

Sonuç

Avrupa Birliği uzun zamandır bütün Avrupa'yı temsil ediyormuş gibi davranmakta ve Avrupa genelindeki semboller dâhil olmak üzere tüm Avrupa değerlerinin AB tarafından yaratıldığı iddiasıyla hareket etmektedir. Yukarıda yer alan açıklamalar, Avrupa çapındaki Avrupa Konseyi gibi bazı kuruluşların AB'den daha etkili bir birleştirici rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Avrupa Konseyinin, tüm Avrupa ülkelerini ortak idealler ve semboller etrafında bir araya getirmeyi başardığını ve hatta bugün AB'nin gururla kullandığı sembolleri ürettiğini belirtmek gerekir.

AB'nin aşırı bürokratik ve kibirli davranışları ve esas olarak baskın iki üyesi (Almanya ve Fransa) tarafından şekillendirilen kararları, bazı üyelerini ve halklarını bile rahatsız etmektedir. Brexit aslında bu gerçeğin en canlı örneğidir. ABnin, 55 yıldır ABnin ortak ülkesi olan Türkiyeye yönelik ayrımcı yaklaşımı bu konuda bir başka örnektir. Avrupayı bütünleştirdiğini iddia eden ABnin bugün yalnızca Avrupayı bölmekle kalmayıp aynı zamanda kendi içinde bölünmeler yaratması talihsizliktir.

Günümüzde Avrupa, her zamankinden daha fazla birleştirici yaklaşımlara ihtiyaç duymaktadır. Bölmek kolaydır, ancak insanları ve ülkeleri bir araya getirmek zordur. Bölünmeler ve benmerkezcilik geçmişte Avrupa'ya felaket ve yıkım getirmiştir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları, bu bölünmelerden dolayı büyük yıkıma ve acıya neden olmuştur. Avrupa Günü'nü kutlarken bu geçmiş deneyimleri göz önünde bulundurmamız gerekmektedir.

9 Mayısın, aynı zamanda Sovyetler Birliğinin 1945te Nazi Almanyaya karşı kazandığı zaferin de yıldönümü olduğu unutulmamalıdır. Bir akademisyenin belirttiği gibi, (9 Mayıs Avrupa günü) Rusyada Zafer Bayramı olarak kutlanmaktadır. Ancak Orta ve Doğu Avrupa için, İkinci Dünya Savaşının sonu sadece zafer ve kurtuluş değil, aynı zamanda daha fazla mağlubiyet, işgal ve baskı da getirmiştir. Bu deneyim - Schuman Bildirisinin belirttiği Fransız-Alman uzlaşmasından ziyade - ABnin yeni üye ülkeleri için savaş sonrası dönemi belirleyen bir husus olmakta, onların Avrupa Gününe birleştirici bir sembol olarak bağlanma yeteneklerini sınırlamaktadır [19].

Bu bağlamda, kişisel görüşüme göre, Avrupa Günü'nü, Avrupa Konseyi tarafından kararlaştırıldığı şekilde 5 Mayıs'ta kutlamak çok daha anlamlı olacaktır. Bir tarihte ısrar edilecekse, birakalım AB 9 Mayıs'ta Fransız-Alman uzlaşmasını Avrupa Günü olarak kutlasın.

**Fotoğraf: World Atlas*

[1] Europe Day (European Union, 03 Mart 2019), https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/archived-europe-day_en.

- [2] What Is Europe Day and Is Anyone Celebrating, *Euronews*, 08 Mayıs 2019, blm. World, <https://www.euronews.com/2019/05/08/what-is-europe-day-and-is-anyone-celebrating>.
- [3] Europe Day 2019 (European Union, 10 Nisan 2019), https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day_en.
- [4] Statement by Foreign Minister Mevlüt Çavuşoğlu for Europe Day, 9 May 2019 (Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs, 09 Mayıs 2019), <http://www.mfa.gov.tr/sayin-bakanimizin-avrupa-gunu-mesaji.en.mfa>.
- [5] Conclusions of the Milan European Council (28 and 29 June 1985) (CVCE, 18 Aralık 2013), https://www.cvce.eu/content/publication/2001/10/22/0e834680-c9b9-4dfc-9b64-bc77e17e8aa4/publishable_en.pdf.
- [6] Conclusions of the Milan European Council (28 and 29 June 1985).
- [7] Pietro Adonnino, A Peoples Europe Reports from the Ad Hoc Committee (European Communities Commission, 1985), 24, 7/85, http://aei.pitt.edu/992/1/andonnino_report_peoples_europe.pdf.
- [8] Adonnino, 29.
- [9] Adonnino, 29.
- [10] Nicole Scicluna, *European Union Constitutionalism in Crisis*, 1st bs (New York: Routledge, 2014), <https://www.routledge.com/European-Union-Constitutionalism-in-Crisis/Scicluna/p/book/9781138801608>.
- [11] Declarations Annexed To The Final Act Of The Intergovernmental Conference Which Adopted The Treaty Of Lisbon (Official Journal of the European Union, 26 Ekim 2012), 326/337, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_5&format=PDF.
- [12] Meeting of the EUROPEAN COUNCIL Held on 19 October 2017 (European Council, 19 Ekim 2017), CO EUR 25PV/CO EUR 13, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-21-2017-INIT/en/pdf>.

[13] Carlos Carnero González, Report On Insertion Of A New Rule 202a On The Use By Parliament Of The Symbols Of The Union (European Parliament, 15 Eylül 2008), A6-0347/2008, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A6-2008-0347+0+DOC+PDF+V0//EN>.

[14] Council of Europe, Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs, 2019, <http://www.mfa.gov.tr/council-of-europe.en.mfa>.

[15] Resolution (64) 16 (Adopted By The Ministers Deputies On 31st October 1964) Institution Of A Europe Day (Council of Europe, 31 Ekim 1964), <https://rm.coe.int/native/09000016805047eb>.

[16] Conclusions Of The Two Hundred And Sixth Meeting of The Ministers Deputies (Council of Europe, 18 Ocak 1972), Doc. CM (71) 187, <https://rm.coe.int/Native/09000016808feb61>.

[17] Conclusions Of The Two Hundred And Sixth Meeting of The Ministers Deputies, 27.

[18] Conclusions Of The Two Hundred And Sixth Meeting of The Ministers Deputies, 28.

[19] Scicluna, *European Union Constitutionalism in Crisis*, 57.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır*.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "AVRUPA GÜNÜ KUTLAMALARI-AB SEMBOLLERİ VE TÜRKİYE." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2019 / 18. Mayıs 24. Erişim Nisan 29, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Analiz/AVRUPA-GUNU-KUTLAMALARI-AB-SEMBOLLERI-VE-TURKIYE>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır